

Міністерство освіти і науки України
Західноукраїнський національний університет
КАФЕДРА ІНОЗЕМНИХ МОВ ТА ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Лілія Штохман

ПРАКТИКУМ

з навчальної дисципліни

**«Основи послідовного перекладу і техніки
нотування»**

**для студентів денної форми навчання першого
(бакалаврського) рівня вищої освіти**

спеціальності 035 «Філологія»

освітньо-професійної програми – Бізнес-комунікації та переклад

Тернопіль 2023

Міністерство освіти і науки України
Західноукраїнський національний університет
КАФЕДРА ІНОЗЕМНИХ МОВ ТА ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Лілія Штохман

Практикум

з навчальної дисципліни

**«Основи послідовного перекладу і техніки
нотування»**

**для студентів денної форми навчання першого
(бакалаврського) рівня вищої освіти**

спеціальності 035 «Філологія»

освітньо-професійної програми – Бізнес-комунікації та переклад

Тернопіль 2023

Практикум з дисципліни «Основи послідовного перекладу і техніки нотування» для студентів денної форми навчання першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 035 «Філологія». Тернопіль: ЗУНУ, 2023. 19с.

У методичній розробці відображено мету і завдання і результати вивчення дисципліни, тексти для тренування навичок двостороннього перекладу з англійської мови на українську і навпаки, глосарій термінів дисципліни, а також літературу, рекомендовану для її вивчення.

Укладач: **Лілія Штохман**, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри іноземних мов та інформаційно-комунікаційних технологій ЗУНУ.

Рецензенти:

Сокол Мар'яна Олегівна – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри іноземних мов ТНПУ

Кондратьєва Тетяна Богданівна – кандидат філологічних наук, доцент кафедри англійської філології та методики навчання англійської мови Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка.

Розглянуто та затверджено на засіданні кафедри іноземних мов та інформаційно-комунікаційних технологій ЗУНУ № 8 від 6 лютого 2023 року.

Мета й завдання вивчення дисципліни «Основи послідовного перекладу і техніки нотування»	5
Найменування та опис компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни.....	5
Передумови для вивчення дисципліни.....	5
Результати навчання.....	6
Критерії оцінювання.....	6
Тексти для перекладу.....	7
Глосарій термінів дисципліни.....	15
Рекомендовані джерела інформації.....	18

Мета й завдання вивчення дисципліни “Основи послідовного перекладу та техніки нотування ”

Мета вивчення дисципліни

Підготовка фахівців у галузі усного перекладу є дуже важливим завданням контексті розширення міжнародних зв'язків України, проведення зростаючої кількості міжнародних нарад, симпозіумів, конференцій та семінарів як на державному, так і на галузевому рівні. Все це зумовлює велику потребу в фахівцях з усного послідовного перекладу.

Метою викладання курсу послідовного перекладу та технік нотування на другому курсі є підготовка усних перекладачів (тлумачів), які володіють навичками професійного усного послідовного перекладу. Вивчення цієї дисципліни передбачає формування у студентів фахової перекладацької та професійно орієнтованої міжкультурної комунікативної компетенції, підґрунтям яких є сформовані протягом попередніх років навчання україномовна та іноземна (англійська як перша іноземна мова) комунікативні компетенції

Найменування та опис компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни.

1. Здатність працювати в команді та автономно.
2. Здатність спілкуватися іноземною мовою.
3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях
4. Здатність використовувати профільні знання в галузі перекладознавства для оцінки сучасного перекладознавчого процесу в Україні та світі, теоретико-практичних узагальнень.
5. Здатність обирати необхідну перекладацьку стратегію в залежності від жанрової приналежності тексту та ситуації, здатність до здійснення адекватного усного (послідовного та синхронного) і письмового перекладів.
6. Володіння методами наукового аналізу і структурування мовного й літературного матеріалу, що потребує перекладу.

Передумови для вивчення дисципліни.

Володіння комунікативною компетенцією на рівні не менше, ніж B1+ у всіх видах мовленнєвої діяльності (читанні, говорінні, аудіюванні та письмі) як результат вивчення дисципліни у загальноосвітній школі та вивчення курсу «Іноземна мова (англійська)» та «Перекладознавство» на 1 курсі навчання у вищій школі.

Здатність до:

- порозуміння зі співрозмовниками і обговорювати коло питань загальної тематики;

- знаходження інформації різних форм, що міститься в англійських матеріалах (як у друкованому, так і в електронному вигляді), користуючись відповідними пошуковими методами;

- аналізу англійських джерел інформації для отримання даних, що є необхідними для володіння загальною лексикою.

Результати навчання

1. Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції обраної філологічної спеціалізації, уміти застосовувати їх у професійній діяльності

2. Знати принципи, технології і прийоми створення усних і письмових текстів різних жанрів і стилів державною та іноземною (іноземними) мовами

3. Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.

4. Використовувати мову(и), що вивчається(ються), в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя.

5. Мати навички вибору необхідної перекладацької стратегії в залежності від жанрової приналежності тексту та ситуації, здатність до здійснення адекватного усного (послідовного та синхронного) і письмового перекладів

Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни “ Основи послідовного перекладу та техніки нотування” визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2 (ректорська контрольна робота)	Заліковий модуль 3 (підсумкова оцінка за КПЗ, враховуючи поточне опитування)
30%	40%	30%
тиждень –	тиждень –	тиждень –

Шкала оцінювання:

За шкалою ЗУНУ	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90–100	відмінно	A (відмінно)
85–89	добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

ТЕКСТИ ДЛЯ ПЕРЕКЛАДУ

Kozak boat discovered in Dnipro River

Archaeologists retrieved a rare treasure in November from the bottom of Ukraine's Dnipro River near the city of Zaporizhya. After waging wars some 300 years ago, a Kozak (Cossack) boat rested, waiting to be discovered under water off Ukraine's largest island and historical stronghold Khortytsya.

Historians regale in the new finding, claiming it to be the only well-preserved artifact of 18th century Ukrainian shipbuilding. Sediment apparently helped preserve much of the boat's structure, making it much more than a retrieved pile of wood. The story of Ukraine's first freedom fighters, which can be traced behind the water-soaked beams and masts, is what makes this find truly special.

The boat is like a time capsule representing an important part of Ukraine's history. Historians think the boat participated in the 1735-1739 war against the Turks and most likely was part of the Dnipro Flotilla.

It was discovered at Zaporizka Sich, a fort compound established by Ukrainian Kozak warriors in the 16th century on the Dnipro islands. It was a place where enslaved peasants could find shelter and join the free-spirited warriors. Fighting Turks, Poles and Russians in different times, this group of Ukrainian diehards eventually grew into a strong republic – a prototype of the independent Ukrainian state.

The reason for unleashing the war in which the boat allegedly took part were numerous attacks by Crimean Tatars, the Ottoman Empire vassals, against left-bank Ukraine, which was then controlled by the Russian Empire.

Cossack vessels were the main force to resist Turkish galleys in the Black Sea. With a capacity to carry up to 40 people onboard, it is 17 meters long and 3.4 meters wide. *"Even though it was an ordinary vessel back in the 18th century, it is the only Kozak boat of this type we have now,"* said Andriy Denysenko of the Khortytsya National Park.

Valeriy Nefyodov, the chief nautical archeologist who commanded the boat's retrieval, believes such vessels gave rise to modern marine infantry. *"Due to its small size, high speed and maneuverability, such boats served as tactical and strategic vessels,"* said Nefyodov. *"It*

is no wonder why they gained numerous victories over Turkish ships."

After the war, the Dnipro flotilla, which included more than 300 ships back then, was disbanded.

All the Kozak vessels returned to the northern part of Khortytsya Island, where they were based. *"As no one looked after the ships, they started to sink,"* Denysenko says.

When archaeologists retrieved the wreck, they were impressed with its craftsmanship.

They called it "The Oak" because of the type of wood used to make its hull and sheathing. The wreck itself does not resemble much of a boat today, but after some restoration works it will join other Kozak-related discoveries in the museum on Khortytsya Island. There are more than 60 other archeologic sightseeing attractions on the island along with nice parks and recreation sites.

Environment protection

Environment protection has been a great problem during the last century. People in all the countries are worried about how to conserve the natural heritage and protect the environment against pollution from industry and other sources.

Over the last twenty years many new towns have been built and the pressure on the countryside from roads and houses has increased. All this threatens the environment and particularly plants and wildlife. Now many wild animals, including wolves, fur seals, sea otters and others are in need of protection. Many species are rapidly disappearing. Forests are destroyed by logging and forest fires. Rivers and lakes are clogged and polluted with the waste of logging and mining.

Many species of wild animals have already disappeared during the last century. To protect them, some of them are included into the so-called "red book", in other words, these animals are under the protection of the Law.

In this connection, some naturalists consider that there is no use to have zoological gardens in big cities, as animals are often kept there in bad conditions and cannot reproduce themselves. As an example, there is a serious problem with white bears in Singapore Zoo. White bears grew green, as some sea-weeds became rotten on their fur because of hot and humid tropical climate. Workers of the Zoo cleaned their hair with peroxide, but they were afraid lest there will be allergy. Some people consider that keeping animals in non-natural conditions is very cruel. Wouldn't it be better to liquidate all the zoos and let the animals live where they want?

Though there are some rare animals which nearly obliterated and are small in number. These animals may disappear from the Earth forever, and it would be a great loss for nature. So people must protect them at any cost, probably to keep them in special zoos for some time.

Besides, zoological gardens play a very important role for children's education, especially when studying living nature. Where else but in the Zoo can we see so many specimen of world fauna? So, in Kyiv Zoo there are two thousand and a half animals, including rare animals, such as pavian anubus, hamadrill macaco, plains-horilla, night monkey, cat lemur, etc.

There are national parks and reserves where wild animals feel well, free and safe. The National Park Yosemite in California consists of a beautiful valley, surrounded by cliffs and pinnacles, with giant sequoia trees and other rare plants. The Park is a good home for many rare animals.

But nevertheless, when we want to see many various animals at a time, we prefer to go to a zoo where we can watch animals from all the continents of the Earth.

Захист довкілля

Захист довкілля є великою проблемою протягом останнього століття. Люди всіх країн стурбовані тим, як зберегти природне багатство і захистити довкілля від забруднення, що спричиняється розвитком промисловості та іншими факторами.

Протягом останніх двадцяти років збудовано багато нових міст, і великі шляхи та будинки витісняють навколишню природу. Усе це загрожує довкіллю, зокрема рослинам і тваринам. Зараз багато диких тварин, у тому числі вовків, тюленів, видр та інших, потребують захисту. Чимало видів тварин швидко зникають. Ліси знищуються через вирубки і лісові пожежі. Річки й озера забруднюються відходами від лісорозробок і гірничої промисло-вості.

Багато видів диких тварин вже зникли протягом останнього століття. Щоб захистити їх, деякі з них включено у так звану "Червону книгу", іншими словами, цих тварин захищає Закон.

У зв'язку з цим деякі природознавці вважають, що зоопарки у великих містах не потрібні, тому що тварини часто утримуються там у поганих умовах і не можуть давати потом-ство. Наприклад, існує серйозна проблема з білими ведмедями у сінгапурському зоопарку. Білі ведмеді позеленіли, тому що деякі водорості загнивали на їхній шерсті внаслідок жаркого і воло-гого тропічного клімату. Праців-ники зоопарку чистили їхнє хутро перекисом водню, проте вони бояться, що це викличе алергію. Деякі люди вважають, що трима-ти тварин у неприродних умовах дуже жорстоко. Чи не краще було б ліквідувати всі зоопарки і відпустити тварин жити, де вони хочуть?

Проте існують деякі рідкісні тварини, які майже винищені, і їх лишилося дуже мало. Ці тварини можуть зникнути з Землі назав-жди, і це було б великою втратою для природи. Отже, люди повинні захистити їх будь-що, можливо, навіть тримати їх у спеціальних зоопарках деякий час.

Крім того, зоопарки відіграють велику роль у вихованні й навчан-ні дітей, особливо при вивченні живої природи. Де ще, крім зоо-парку, ви можете побачити стіль-ки представників тваринного сві-ту? Так, у київському зоопарку налічується дві з половиною тисяч-чі тварин, у тому числі таких рідкісних, як павіан анубус, мака-ка-гамадрил, долинна горила, нічна мавпа, кошачий лемур та інші.

Існують національні парки і заповідники, де дикі тварини почуваються добре, на волі й у безпеці. Національний парк Йосеміт у Каліфорнії простяга-ється у широкій долині, оточеній горами і гострими скелями, з гігантськими секвойями та інши-ми рідкісними рослинами. Парк є чудовим місцем для багатьох рідкісних тварин. Проте, коли ми хочемо подивитися різних тварин одночасно, ми йдемо у зоопарк, де можемо спостерігати тварин з усіх континентів Землі.

A Diet of Worms and Butterflies

"*Vermicelli*" is a very fine kind of spaghetti. Rather like the word "*spaghetti*" "*vermicelli*" can be divided into three main elements: the ending "-i" is a marker of "*plural*" (in Italian "*vermicelli*" is a plural word, so Italians say that the "*vermicelli are ready*", etc.), "-ell" is a suffix which, like the "-ett-" of "*spaghetti*", is associated with "*smallness*" or "*delicacy*" (the "-ic" which precedes it is merely an 'empty' element linking "-ell" to "verm-"). This leaves "verm-", and those who unsuspectingly tuck into a plate of vermicelli might be more hesitant to do so if they realized that "verm-" is from the Italian word "*verme*", meaning "*worm*".

"*Vermicelli*", means, literally, "*little worms*", and is so-called because of the worm-like shape of the pasta. "*Vermicelli*" seems to have been a perfectly normal way of saying "*little worms*" in Italian for several centuries, and the first recorded instance of the word in the sense of foodstuff dates from the mid seventeenth century (nowadays, a more common modern Italian diminutive of "*worm*" is "*vermicciattolo*").

Resemblances in shape are behind a number of other pasta names: "*lancette*" are lance-shaped or spear-shaped and the word is made up of "*lancia*" "*lance*" + diminutive "-ett" + the feminine plural ending "-e" (by the way, the same word can mean "*hands of a clock*" in Italian). "*Fusilli*" are shaped like little spindles and the word comes from *fuso* "*spindle*" + diminutive suffix "-ill" (a southern Italian dialect variant of the "-ell" that appears in "*vermicelli*") + plural "-i". There is also *farfalle*, literally "*butterflies*", used to describe a butterfly-shaped pasta (the same resemblance in shape is behind the use, in Italian, of "*farfalla*" to mean a "*bow-tie*").

Few cuisines are as imaginative and based on such a wide variety of diminutive objects as Italian.

The protection of nature

The protection of nature has become one of the most actual problems of the 20th century. The development of industry had a bad influence on the nature of the whole world. People often do the things which pollute lands and waters greatly.

The excessive use of nitrates in intensive agriculture, and the emission of carbon dioxide by industry and transport pose a dilemma between environmental loss and economic gain.

Among the leading pollutants are major companies, which are seldom prosecuted. Penalties for pouring toxic waste into rivers are usually less than the profits such companies can make by ignoring legislation, and less than the cost of finding safe means of toxic waste disposal.

There is also recognition of the polluting propensity of fossil fuels, causing acid rains and global heating ("the greenhouse effect").

People all over the world must do their best to protect nature, to make the Earth cleaner, to make their life happier.

Захист природи 2

Захист природи став однією з найактуальніших проблем ХХ століття. Розвиток промисловості справив негативний вплив на природу в усьому світі. Люди часто роблять те, що призводить до забруднення землі й води.

Надмірне вживання нітратів в інтенсивному сільському господарстві, викиди вуглекислого газу промисловими підприємствами і транспортом створюють дилему між

заподіянням шкоди довкіллю й економічними вигодами.

Серед головних забруднювачів – найбільші компанії, на які часто подають у суд. Штрафи за виливання токсичних відходів у річки звичайно менші, ніж прибутки, які можуть мати такі компанії, ігноруючи закони, і менші, ніж вартість створення безпечних засобів для утилізації токсичних відходів.

Також визнано забруднюючі властивості різних викопних видів палива, що спричиняють кислотні дощі та глобальне потепління ("парниковий ефект").

Люди в усьому світі повинні робити все можливе, щоб захистити природу, зробити Землю чистішою, а своє життя щасливішим.

How the Zero was Discovered

In the backwaters of time, before Hammurabi compiled his Code or Akhenaton renounced the Ruling Lord of Thebes, in a region known for its heat and abundance of humankind, a man whose name perhaps will never be pronounced was working hard and long upon a treatise that had come to him from Mesopotamia.

The man was weary from long hours of concentration. The curious numeration of the Sumerians, cuneiform in construction, was uncommonly hard to decipher; it had taken its toll. He put down his dustboard and repaired to the shade of a mustard tree for a short nap. Sleep came grudgingly; this was not unusual for an old man. Yet it was during this fitful sleep that he dreamt a dream.

In this dream he saw what no man had seen before. It appeared to him as the Eye of God. And this was possessed of a voice, in that it spoke to him:

"I am Nothingness. I can be united to something and only that something remains. I can be taken away in like manner. I am Void, yet, if something is multiplied or divided by Myself, only I shall remain.

In time, learned men will come to say that the Earth, itself, revolves upon Me. I am Emptiness. I will be worshipped as a secret symbol. My name will be whispered and uttered only in select company and darkened rooms.

I am Nothing, it is true, but I am also the steppingstone to the stars and the key to the secrets of the atom. I shall be called an Integer and described as Real. I am Rational. And, most importantly, I am Good."

Upon awakening, the unknown Hindu set down his dust board and drew upon it the Eye of God.

Thus did the Zero intrude itself upon the Universe.

SCOTLAND

It is one of those places where civilisation has not trampled all before it. Scotland has uniquely combined the untouched beauty of nature with the kind of facilities that guarantee comfort.

Your impressions from Scotland very much depend on you, on how open you are to new cultures and traditions, and how carefully you plan the trip. Start with the cities and then go deep to the Highlands. Step by step you will be unveiling the quiet magic of this miraculous place and falling in love with its unforgettable authenticity. Scottish authenticity gels smoothly with modernity.

Tartan is no longer just an echo from the past. It's a fashion. So don't get amused that here a bank or a football team has got its own tartan. Any local family can have a tartan by just

registering it at the Scottish Tartan Society.

And it is not only about fashion, but also reflects a changing consciousness. Over the last 10-15 years Scots seem to have become more conscious of their national identity, just as we Ukrainians have. They do not only debate their more independent status, but wear kilts more and more often – for weddings and for parties, even for work. They feel proud and comfortable in these double-pleated skirts, even when they have to pay something in the region of 600 USD for a full outfit.

ШОТЛАНДІЯ

Це один із тих куточків світу, де ще не потопталася цивілізація. У Шотландії в дивовижний спосіб поєднано недоторканість природи й усі зручності, що гарантують затишок.

Ваше враження від Шотландії значною мірою залежатиме від вас самих – від вашої відкритості у сприйнятті іншої культури і традицій та, природно, від того, як ретельно ви сплануєте подорожі. Краще почати з міст, а тоді вирушити до високогір'я. Крок за кроком ви відкриватимете для себе тиху чарівність цього дивовижного краю і закохуватиметесь у незабутню шотландську самобутність, яка органічно поєднується із сучасністю.

Традиційний шотландський "тар-тан", своєрідний дизайн тканини, уже не просто відлуння минулого. Це данина моді. Тож хай вас не дивує, що у місцевого банку чи футбольної команди є свій власний тартан. Кожна місцева родина може мати свій тартан, достатньо лише зареєструватися у Шотландському товаристві тартану.

Безумовно, йдеться не просто про данину моді, а й про зміни в свідомості. Протягом останніх 10-15 років шотландці почали більше перейматися своєю національною самобутністю, так само як і ми, українці. Вони не просто сперечаються про надання їм більшої незалежності, а й дедалі частіше вдягають національні шотландські спідниці – на весілля чи на вечірки, навіть на працю. Чоловіки почуваються впевнено і зручно у "кілтах" – плісірованих спідницях, хай навіть і мусять викладати по 600 американських доларів за національний костюм.

Scotland's Capital

Edinburgh brims with both history and modernity. When you begin your journey in the city be ready for a series of ups and downs. Like Kyiv, Edinburgh is a capital built upon hills, but walking here is far more difficult. The local topography is the result of the fact that Arthur's Seat, one of the city's hills, was the principal volcano in this region million of years ago. Much later, glacial action gouged a number of picturesque valleys in the landscape and shaped the high ridge on which the Old Town stands today.

To get a splendid idea of the city and surrounding terrain go up one of the hills in the centre, where the castle is located. This place is older than the city itself. This supreme castle looks so natural that it might have grown out of the rock itself.

During the long and dramatic history of Scotland the castle was always of strategic importance. Through the centuries, the castle was besieged many times, badly knocked about, held by the English as well as by the Scots, and well-nigh demolished more than once. But it always rose again. In that sense, the story of the castle is the story of Scotland. Apart from its military function, the castle was the seat of Scottish kings (there are royal apart-ments on view

to the public).

Being in Edinburgh you can't escape the history of the place. On leaving the Castle Esplanade you immediately enter the Royal Mile, a fascinating string of historic streets which, linking the two royal residences of castle and Holyrood Palace, was the thoroughfare of medieval Edinburgh. Holyrood palace, a royal residence which has been the scene of so many dramatic episodes in Scotland's story, was founded by James IV in 1498. However, much of the building that we see today is the result of a reconstruction in 1671. It is the official residence of Her Majesty the Queen in Edinburgh, and is so used when the Queen or other members of the royal family visit the Scottish capital. The very stones of the palace are imbued with the presence of the beautiful, doomed Mary, Queen of Scots (1542-87), who reigned in Scotland for a mere six years but who has left an indelible memory. It was within the walls of Holyrood that many of the most dramatic events of Mary's life were played out.

Столиця Шотландії

В Единбурзі історія співіснує з сучасністю. Починаючи подорож містом, приготуйтеся до постійних сходжень і спусків. Так само як Київ шотландська столиця Единбург побудована на пагорбах, однак пересуватися тут набагато важче. Місцевий рельєф склався внаслідок того, що Артурів Трон, один із міських пагорбів, був головним вулканом у цій місцевості мільйони років тому. Набагато пізніше льодовик вирізав у тутешньому ландшафті низку мальовничих долин і сформував гірське пасмо, що на ньому лежить сьогодні Старе місто.

Щоб скласти належне уявлення про місто та його околиці, підніміться на один із пагорбів у центрі міста, на якому розташована фортеця. Цей пагорб старіший за місто! А фортеця нагорі виглядає такою мірою природно, наче виростає просто зі скелі.

Ця фортеця мала важливе стратегічне значення для Шотландії впродовж її довгої і драматичної історії. Протягом століть фортеця часто потрапляла в облогу, її захоплювали силою то англійці, то шотландці, неодноразово знищуючи її майже вщент. Однак знов і знов вона поставала з руїн, і в цьому розумінні історія фортеці є історією самої Шотландії. Окрім військового призначення фортеця була також резиденцією шотландських королів (королівські апартаменти відкриті для огляду).

В Единбурзі все дихає історією. Вийшовши з фортечної еспланади, ви відразу потрапите до Роял Майл, чарівної вервечки історичних вулиць, що, поєднуючи дві королівські резиденції – у фортеці й палаці Святого розп'яття, були головною артерією середньовічного Единбурга. Королівська резиденція в палаці Святого розп'яття, сцена численних драматичних епізодів в історії Шотландії, була заснована Яковом IV 1498 року. Однак більша частина будівлі, яку ми бачимо сьогодні, – результат реконструкції, здійсненої 1671 року. Це офіційна резиденція її величності королеви в Единбурзі й саме для цього використовується, коли королева чи інші члени королівської родини приїждять до столиці Шотландії. Кожен камінь цього палацу пам'ятає вродливу шотландську королеву Марію Стюарт (1542-87), яку було засуджено до страти. Вона правила лише шість років, однак у пам'яті залишилася назавжди. Саме в стінах палацу Святого Розп'яття розігралася більшість драматичних подій життя королеви Марії.

NATURE'S BUILDING BLOCKS

What are atoms?

Over two thousand years ago, about 400 B. C., the Greek philosopher Democritus tried to

figure out what the world is made up of and how it came to be the way it is. He came to the conclusion that all things are made up of tiny particles, too small to be seen. There are many kinds, he thought, and they are always moving about, sometimes combining, and sometimes separating again.

Democritus deserves tremendous credit for giving us this theory. The discoveries of science in over two thousand years of work and study show that Democritus was right.

Investigations by chemists have shown that every chemical compound, such as salt or water, is made up of many tiny particles called molecules. In solids and liquids they are packed closely together. In gases they are spread out thin, with big spaces separating the molecules from each other. Each molecule in a compound is the same as all the other molecules in the same compound, but it is different from the molecules in other compounds. Since there are thousands of different compounds, there are thousands of different kinds of molecules, ranging from simple ones, like the molecules of salt or water, to very complicated ones found only in living things.

Further study has shown that the molecules themselves are made up of still smaller particles known as atoms. Although there are thousands of different molecules, there are only 103 different kinds of atoms. These 103 different atoms, known as the chemical elements are the building blocks out of which all material things are made.

БУДІВЕЛЬНІ ЦЕГЛИНКИ ПРИРОДИ

Що таке атоми?

Більш ніж дві тисячі років тому, близько 400 р. до н.е., грецький філософ Демокріт спробував розгадати, з чого створено всесвіт і чому він саме такий. Він дійшов висновку, ідо всі предмети утворені з частинок, надто малих, щоб їх можна було бачити. їх багато видів, припустив він, і вони весь час рухаються, то сполучаючись, то роз'єднуючись знову.

Демокріт заслуговує на величезну пошану за те, що він дав нам цю теорію. Наукові відкриття, зроблені протягом більш ніж двох наступних тисячоліть напруженої дослідницької роботи доводять, що Демокріт був правий.

Дослідження в галузі хімії показали, що кожна хімічна сполука, наприклад сіль або вода, складається з багатьох найдрібніших частинок, що називаються молекулами. У твердих тілах і рідинах вони щільно розміщені. У газах вони розміщені вільніше, з великими проміжками, що відокремлюють молекули одну від одної. Кожна молекула сполуки така само, як і всі інші молекули у цій сполуці, але відрізняється від молекул в інших сполуках. Оскільки є тисячі різних сполук, є й тисячі різних видів молекул – від простих, таких як молекули солі й води, до дуже складних, виявлених тільки в живих істотах.

Подальші дослідження показали, що самі молекули складаються з ще менших частинок, відомих як атоми. Хоча існують тисячі різних молекул, є лише 103 різних види атомів. Ці 103 різних атоми, відомі як хімічні елементи, є будівельними цеглинками, з яких складається весь матеріальний світ.

• ГЛОСАРІЙ ТЕРМІНІВ ДИСЦИПЛІНИ

translation	переклад взагалі; письмовий переклад зокрема
interpretation (the generic term for oral translation, used to describe the product of interpreter's activity)	усний переклад, тлумачення (цей англійський термін використовується для визначення усного перекладу як різновиду перекладу взагалі та результату діяльності усного перекладача)
interpreting (the process by which an interpretation is produced, understood as the activity of the interpreter)	усний переклад, тлумачення (цей англійський термін використовується для визначення усного перекладу як процесу перекладацької діяльності)
target language (TL)	мова перекладу
source language (SL)	мова джерела, мова оригіналу
speech message	мовленнєве повідомлення
interlingual	міжмовний
cross-cultural	міжкультурний
sense	зміст
meaning	значення
sender	відправник (повідомлення)
recipient (receiver, addressee)	одержувач (повідомлення), реципієнт
subject field	предметна галузь
consecutive interpretation/interpreting	послідовний переклад
simultaneous interpretation/interpreting	синхронний переклад
whispered interpretation/interpreting	переклад-нашіптування
(simultaneous) interpretation booth	кабіна для синхронного перекладу
language combination	мовна комбінація
working language	робоча мова
active language	активна мова
passive language	пасивна мова
to perceive the message	сприйняти повідомлення
to understand the message	зрозуміти повідомлення
anticipation	імовірнісне прогнозування
professional etiquette	професійний етикет
professional ethics	професійна етика
moral code	моральний кодекс
invariant	інваріант

denotatum (pl denotata)	денотат; об'єкт; те, що можна назвати певним іменем
glossary	глосарій; тлумачний словник
inner speech	внутрішня мова
language sign	мовний знак
meaning	значення
perception	сприйняття; сприймання; перцепція, "ментальна обробка" повідомлення (мовного знаку)
sense	зміст
source language (SL)	мова джерела; мова оригіналу
speech message	мовленнєве повідомлення
subject field	предметна галузь
target language (TL)	мова перекладу
thesaurus	тезаурус; сукупність понять певної галузі; словник для пошуку слів за їхнім змістом
understanding	розуміння
utterance	висловлювання
text	текст
discourse	дискурс
extra-linguistic factors	екстралінгвістичні фактори
communicative context	комунікативний контекст
micro context	мікро контекст
macro context	макроконтекст
anaphoric relationships	анафоричні зв'язки
cataphoric relationships	катафоричні зв'язки
exophoric relationships	екзофоричні зв'язки
meaning	значення
sense	зміст
semantics	семантика (наука про значення мовних одиниць)
predication	предикація
proposition (statement about the world)	пропозиція (мовленнєве твердження про оточуючий світ)
deictic component	дейктичний компонент
modal component	модальний компонент
pragmatic component	прагматичний компонент
evaluative component	оцінний компонент
the rheme	рема (інформаційний фокус висловлювання, те "нове", про що повідомляється)
the theme	тема ("відома" інформація, що міститься у висловлюванні)
rhematic	рематичний (той, що відноситься до реми)
pragmalinguistics	прагмалінгвістика (або комунікативна лінгвістика) - наука, що вивчає мовленнєвий намір мовця, вплив мовних знаків на адресата та його реакцію
attribute	означення
antecedent	антецедент, означуване слово (зазвичай - іменник)
semantic redundancy	семантична надмірність
lexical cohesion	лексична когезія
repetition links	зв'язки, що базуються на лексико-семантичному повторенні мовних одиниць
interrelation links	зв'язки, що базуються на лексико-семантичному співвідношенні

	мовних одиниць
simple lexical repetition	просте лексичне повторення
complex lexical repetition	складне лексичне повторення
simple paraphrase	проста парафраза
complex paraphrase	складна парафраза
co-reference repetition	корелативне повторення
substitution	субституція, заміщення
interpreter's note-taking (IN)	(універсальний) перекладацький скоропис (УПС)
precision lexicon	прецизійна лексика (числівники, дати, відсотки, власні імена, назви тощо)
translation unit	одиниця перекладу
focus of meaning	центральний вузол змісту висловлювання
keyword (a word which occurs in a text more often than we would expect)	ключове слово
precision lexicon	прецизійна лексика
subject field words (terms)	слова предметної галузі (терміни)
jargonisation	жаргонізація
polysemy	полісемія, багатозначність
denotatum (pl denotata)	денотат (від лат. denotatus - позначений, визначений) - об'єкт; те, що можна назвати певним іменем
computer-assisted translation (CAT)	машинний переклад (переклад за допомогою комп'ютера)
practical transcription	практична транскрипція
transliteration	транслітерація
transcoding	транскодування
loan translation	калька, калькування
descriptive translation	описовий переклад
set phrase, cliché	усталений вираз, кліше
phraseological unit (expression)	фразеологічний вираз; фразеологічна одиниця
idiom (expression, i.e. term or phrase, whose parts are fixed)	ідіома (ідіом), ідіоматичний вираз (зворот), усталений вираз
operational memory	оперативна пам'ять
absolute equivalent	абсолютний еквівалент
near equivalent	приблизний еквівалент
analogy	аналогія
specific item of the national lexicon	національно забарвлена лексична одиниця, лексико-семантична реалія
abbreviation	абревіатура (напр. abn для airborne – повітрянодесантний)
acronym	акронім (напр. WOMAN для World Organization of Mothers of All Nations - Всесвітня організація матерів)
"misleading words"	"оманливі слова", слова, які викликають помилкове уявлення
word-for-word (word for word) translating	дослівне відтворення (у перекладі)
"gaps" in comprehension	лакуни, пропуски у сприйнятті усного дискурсу (усних повідомлень)

of oral discourse	перекладачем
to perceive the message	сприймати усне повідомлення (перш за все його "фонетичну матерію")
to fill in the "gaps"	заповнювати лакуни, припуски
Brummy	браммі - бірмінгемський акцент (Центральна Англія)
phonoloical "gaps"	фонологічні (фонетичні) лакуни, пропуски
lexical "gaps"	лексичні лакуни, попуски
grammatical "gaps"	граматичні лакуни, пропуски
fly-by-night words, nonce-words	слова-одноденки, які є, як правило, штучними утвореннями і яким не можна довіряти
words of the day (pat phrases)	слова сьогодення, найбільш частотно вживана лексика, лексичні одиниці, які перекладач мусить перекладати "автоматично"

• РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Гладуш Н.Ф. Прагматика перекладу: Навч. посібник. – К.: Видав. центр КНЛУ, 2007. – 104 с.
2. Карабан В.І. Переклад англійської наукової і технічної літератури на українську мову: Граматичні труднощі, лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні проблеми. – Вінниця: Нова Книга, 2002. – 564 с.
3. Карабан В.І. Посібник-довідник з перекладу англійської наукової і технічної літератури на українську мову в 2-х част. – К.: Політична думка, 1997, 1999.
4. Карабан В.І., Мейс Дж. Теорія і практика перекладу з української мови на англійську мову: Навч. посібник-довідник для студентів вищих закладів освіти. – Вінниця: Нова Книга, 2003. – 608 с.
5. Карабан В.І., Олійник Т.С. Етноспецифічність власних імен та передача їхніх антономастичних значень у перекладі // Вісник Київського національного ун-ту імені Тараса Шевченка.– 1998. – Вип. 27. – Сер. “Іноземна філологія”. – С. 25-27.
6. Корунець І.В. Нарис з історії західноєвропейського та українського перекладу. – К.: Видав. центр КДЛУ, 2000. – 86 с.
7. Корунець І.В. Принципи і способи передачі українських особових і географічних назв англійською мовою // Мовознавство. – 1993. №3 (159), травень-червень. – С. 14-16.
8. Корунець І.В. Теорія і практика перекладу (аспектний переклад). – Вінниця: НОВА КНИГА, 2003. – 488 С.
9. Maksymchuk Zhanna, Shtokhman Liliia Translation of occasionalisms in media texts: philological aspect - «Гірська школа Українських Карпат», наукове фахове видання з педагогічних наук, №27, 2022р., С. 28-32
10. Максимов С.Є. Усний двосторонній переклад (англійська та українська мови). Теорія та практика усного двостороннього перекладу для студентів факультету перекладачів та факультету заочного та вечірнього навчання (+ 2компакт-диски): Навч. посібник. Видання друге, виправлене та доповнене. – К.: Ленвіт, 2007. – 416 с.
11. Манакін В.М. Мова і міжкультурна комунікація: навч. посіб. – К.: ВЦ

12. Мірам Г., Гон О., Морозов В., Гулик В., Голованчук М. Практикум з усного перекладу: Мультимедійний формат: Посібник з англійської мови для ВНЗ (+ компакт-диск). – К.: Факт, 2005. – 152 с.
13. Мірам Г.Е. Тренінг-курс двостороннього послідовного перекладу (англо-українська мовна пара) / Г.Е. Мірам, В.В. Дайнеко, С.В. Іванова. – К.: Ніка-Центр, 2013. – 228 с.
14. Ребрій О.В. Основи перекладацького скоропису / Ред. Л.М. Черноватий, В.І. Карабан. – Вінниця: Нова Книга, 2006. – 152 с.
15. Робинсон Д. Как стать переводчиком: введение в теорию и практику перевода. Пер. с англ. – М.: КУДИЦ-ОБРАЗ, 2005. – 304.
16. с.
17. Эко У. Сказать почти то же самое. Опыты о переводе. – СПб.:Симпозиум, 2006. – 574 с.
18. “Академія”, 2012. – 288 с. Nolan James. Professional Interpreting in the real world. Interpreting: Techniques and Exercises. – Toronto: Multilingual matters LTD, 2005. – 328 p.
19. Cay Dollerup Teaching Translation and Interpreting: Training Talent and Experience / Cay Dollerup, Anne Loddegaard (eds). – Amsterdam: John Benjamins B. V., 1991. – 344 p.
20. Cheng Y. P. Consecutive Interpretation : How to Use Your Symbols Intelligently / Y. P. Cheng // Translation and Interpreting: Bridging East and West / edit. by R. K. Seymour, C. C. Liu. – Vol. 8. – 1994. – P. 11–17.
21. English Tongue Twister [Electronic resource] – Access mode: <http://www.uebersetzung.at/twister/en.htm>.
22. Gillies A. Note-taking for consecutive interpreting. A Short Course / Andrew Gillies. – Manchester, St. Jerome Publishing, 2005. – 239 p.
23. Interpreter Training Resources [Electronic resource]. – Access mode: <http://interpreters.free.fr/>. 17. Kriston Andrea The Importance of Memory Training in Interpretation / Andrea Kriston // Professional Communication and Translation Studies. – 5(1-2). – 2012. – P. 79–86.
24. Middlebury Institute of International Studies at Monterey [Electronic resource]. – Access mode: <http://www.miis.edu/academics/programs/conferenceinterpretation>.
25. Peculiarities of Consecutive Interpreting and Interpreter’s Note-taking [Electronic resource] – Access mode: <http://elr.tnpu.edu.ua/course/view.php?id=361>.
26. Speech Repository II [Electronic resource] – Access mode: http://ec.europa.eu/dgs/scic/cooperation-withuniversities/speech_repository.htm.
27. University of Surrey [Electronic resource] – Access mode: <http://www.surrey.ac.uk/postgraduate/interpreting>
28. Wei L. Developing note-taking skills in consecutive interpreting / L. Wei. [Electronic resource] – Access mode: <http://www.scik.org>.
29. What Is Consecutive Interpreting? [Electronic resource] – Access mode: http://ec.europa.eu/dgs/scic/what-is-conference-interpreting/consecutive/index_en.htm.